

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

Agendering kamerbrief screening kennisveiligheid in
RDINEV 19 mei 2026 en MR 22 mei 2026

Aanleiding

De CDINEV heeft op 23 april 2026 ingestemd met de concept kamerbrief stand van zaken screening kennisveiligheid. Met deze nota vragen we uw akkoord om de kamerbrief te agenderen in de RDINEV van 19 mei 2026.

De deadline voor het aanleveren van stukken bij de RDINEV is 12 mei 2026. Aangezien het een MR-traject betreft, wordt deze ook voorgelegd aan SOCW. Er zijn géén inhoudelijke links met haar portefeuille.

Geadviseerd besluit

Akkoord met agendering van de kamerbrief (bijlage I) in de RDINEV van 19 mei 2026 en de MR van 22 mei 2026.

Kernpunten

- In de CDINEV is brede steun uitgesproken voor de boodschap van de kamerbrief. Er is interdepartementaal steun voor het standpunt dat de dreiging vraagt om maatregelen én voor het belang van een gelijk speelveld tussen de kennissector en het bedrijfsleven.
- In de CDINEV is aandacht gevraagd voor de snelheid van het traject. In de kamerbrief zegt u toe de Kamer na de zomer te informeren over de voortgang.
- De brief is aangepast (bijlage II). Informatie uit enkele kernzinnen die op pagina 7 staan, is ook op pagina 2 geplaatst.
- Daarnaast zijn op pagina 4 twee zinnen toegevoegd over de incidentele middelen uit het Fonds die beschikbaar worden gemaakt voor de opgave van kennisinstellingen op het gebied van (kennis)veiligheid en weerbaarheid. U heeft de Kamer hierover reeds geïnformeerd in uw beleidsbrief.

Toelichting

- Bijgevoegd treft u het concept lakdossier (bijlage III) dat in het kader van actieve openbaarmaking bij verzending van de brief openbaar wordt gemaakt.
- U stuurt deze brief mede namens M.J&V en M.EZK. Zij zijn akkoord met de CDINEV-versie van de Kamerbrief. De versie voor de RDINEV wordt parallel aan hen voorgelegd voor akkoord.
- Na bespreking in de RDINEV van 19 mei, kan de kamerbrief worden doorgeleid naar de MR van 22 mei. Advies is om de brief daarna zo snel mogelijk te verzenden.

Onderzoek en Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

23 april 2026

Referentie

63542804

Bijlagen

I Schoon - Concept Kamerbrief stand van zaken screening kennisveiligheid.

II Track changes - Concept Kamerbrief stand van zaken screening kennisveiligheid.

III Lakdossier

Intern OCW afgestemd

WJZ

- De voortgangsbrief Economische Veiligheid van EZK, die o.a. ingaat op de conclusies over een brede screeningsplicht in het bedrijfsleven is verzonden op 24 april jl.

Datum
23 april 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De **geel gearceerde** informatie in deze nota mag niet openbaar gemaakt worden vanwege de bescherming van persoonlijke levenssfeer.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Eenheid Kabinet

Datum

7 april 2026

Referentie

63244303

Bijlagen

I Aangepast Concept Kamerbrief
stand van zaken screening
kennisveiligheid (schone versie)

II Aangepast Concept
Kamerbrief stand van zaken
screening kennisveiligheid (TC
versie)

III Aanbiedingsformulier CDINEV
23/4/26

Intern OCW afgestemd
WJZ

Agendering aangepaste Kamerbrief stand van zaken
screening kennisveiligheid in CDINEV 23/4/2026

Aanleiding

Eenheid Kabinet

. Met deze nota vragen we uw akkoord op
agendering van de aangepaste brief in de CDINEV van 23 april 2026.

De deadline voor aanleveren van stukken bij de CDINEV is 16 april 12.00.
Aangezien deze brief het MR-traject ingaat, wordt deze ook voorgelegd
aan SOCW. Er zijn géén inhoudelijke links met haar portefeuille.

Geadviseerd besluit

Akkoord met agendering van de aangepaste Kamerbrief (bijlage I) in CDINEV van
23 april 2026.

Kernpunten

- In de track changes versie (bijlage II) zijn de wijzigingen t.o.v. de vorige versie zichtbaar.
- Eenheid Kabinet
- De aangepaste kamerbrief wordt parallel aan M.J&V en M.EZK voorgelegd voor akkoord.

Toelichting

Timing t.o.v. beleidsbrief

- U kunt deze Kamerbrief verzenden nadat u uw bredere beleidsbrief heeft gestuurd.
- U heeft besloten 80 mln. te reserveren uit de incidentele Fonds middelen. Voordat deze brief in de RDINEV en MR wordt behandeld kunnen we hierover nog een passage toevoegen.

Eenheid Kabinet

Interdepartementaal

- EZK werkt aan de voortgangsbrief Economische Veiligheid die o.a. ingaat op de conclusies over een brede screeningsplicht in het bedrijfsleven. Deze brief wordt waarschijnlijk in dezelfde RDINEV besproken.

Tweede Kamer

- De Tweede Kamer is voor het laatst op 7 april 2025, bij de start van de internetconsultatie, geïnformeerd over de screening kennisveiligheid. Uw ambtsvoorganger heeft toen aangegeven ernaar te streven het wetsvoorstel in de tweede helft van 2025 aan te bieden bij de Raad van State.
- In het CD Wetenschapsbeleid van 2 april jl. heeft u de Kamer aangegeven de brief over de stand van zaken screening kennisveiligheid eind mei/voor de zomer te sturen. Er is een tweeminutendebat ingepland op 16 april.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De **geel gearceerde** informatie in deze nota mag niet openbaar gemaakt worden vanwege eenheid van kabinetsbeleid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Vervolg wetsvoorstel screening kennisveiligheid

NB. Afstemming met IRF over de Kamerbrief is nog niet afgerond. In afstemming met DG-control is lijn alvast voortgezet.

Aanleiding

In 2025 heeft het Wetsvoorstel screening kennisveiligheid (Wskv) in internetconsultatie voorgelegd en hebben verschillende organisaties een uitvoeringstoets uitgevoerd of advies uitgebracht. De Kamer moet op korte termijn worden geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgtraject. Hiertoe leggen we u de onderstaande beslispunten voor en vragen we u akkoord te gaan met agendering van bijgevoegde Kamerbrief in de CDINEV¹ van 2 april 2026.

De deadline voor aanleveren van stukken bij de CDINEV is 26 maart 12.00. Aangezien deze brief het MR-traject ingaat, wordt deze ook voorgelegd aan SOCW. Er zijn géén inhoudelijke links met diens portefeuille.

Geadviseerde besluiten

- Akkoord met niet verder onderzoeken of de screening kennisveiligheid alleen op niet-EU burgers (oftewel derdelanders) kan worden gericht.
- Akkoord met de conclusie dat de invoering van een screeningsplicht zoals uitgewerkt in de consultatieversie van de Wskv inclusief aanpassingen waartoe uw ambtsvoorganger reeds heeft besloten ("brede screening") niet wenselijk is.
- Akkoord met doen van een haalbaarheidsanalyse naar uitvoerbare aanpassingen aan de screening ("smalle screening") en een verkenning naar alternatieven voor screening.
- Akkoord met agenderen van bijgevoegde brief over de stand van zaken van de screening kennisveiligheid in de CDINEV van 2 april 2026 (bijlage I).

Bovenstaande besluiten worden ook voorgelegd aan M.JenV en M.EZK omdat zij medeverantwoordelijk zijn voor het wetsvoorstel screening kennisveiligheid.

Toelichting

A. Geen nieuwe verkenning doelgroepafbakening derdelanders

- In het coalitieakkoord is opgenomen dat er "een screeningswet

¹ De CDINEV is het ambtelijke voorportaal voor de RDINEV, de onderraad voor Defensie, Internationale, Nationale en Economische Veiligheid.

Onderzoek en Wetenschapsbeleid

Van

Eenheid Kabinet

Datum

13 februari 2026

Referentie

62189982

Bijlagen

I Concept Kamerbrief stand van zaken screening kennisveiligheid

II Toelichting juridische bezwaren doelgroepafbakening derdelanders.

III Kamerbrief over afbakening doelgroep wetsvoorstel screening kennisveiligheid d.d. 17-01-2025.

IV Overzicht reacties internetconsultatie, uitvoeringstoetsen, adviezen Wskv

Afspraak

Intern OCW afgestemd

WJZ

kennisveiligheid komt die mogelijk maakt dat we waar nodig onderzoekers en PhD-studenten *van buiten de Europese Unie* die met onze kennis werken kunnen screenen”.

- In een eerder stadium is reeds uitgebreid onderzocht of de screening kennisveiligheid alleen op onderzoekers en masterstudenten uit derde landen² kan worden gericht. De bedoeling was om de screening *voorafgaand aan en met het oog* op een verblijfsrechtelijke procedure in te richten. Hiertoe is advies gevraagd aan het College voor de Rechten van de Mens en de Landsadvocaat. Beiden zien juridische bezwaren tegen een dergelijke doelgroepafbakening.
- Deze doelgroepafbakening is in strijd met het Unierecht. Daarnaast is het aannemelijk dat met deze doelgroepafbakening sprake zal zijn van (indirecte) discriminatie, waarvoor geen objectieve rechtvaardiging kan worden gevonden. In bijlage II vindt u een toelichting.
- Uw ambtsvoorganger de heer Bruins heeft op basis van deze adviezen besloten de doelgroep van de screening kennisveiligheid te verbreden naar alle onderzoekers en masterstudenten – ongeacht nationaliteit of verblijfsstatus – in aangewezen hoog-risico onderdelen. Hij heeft de Kamer daarover op 17 januari 2025 per brief geïnformeerd (bijlage III).
- ➔ Wij zien geen inhoudelijke of juridische aanleiding om de optie van derdelanders als doelgroep voor de screening kennisveiligheid opnieuw te onderzoeken. We adviseren u daarom van een dergelijke verkenning af te zien en dit op te nemen in de Kamerbrief (bijlage I).

• [Redacted text block containing multiple lines of text, with the signature 'Eenheid Kabinet' visible in the center.]

B. Screening behoeft verdere aanpassingen

- Het huidige coalitieakkoord maakt verdere aanpassing van de screening noodzakelijk. Over de screening kennisveiligheid is opgenomen: “We trekken daarbij gelijk op met het kennisintensieve bedrijfsleven en houden rekening met de internationale praktijk.”
- EZK heeft op basis van een eigen verkenning geconcludeerd dat een brede screeningsplicht voor alle sensitieve technologiebedrijven niet voldoende effectief, uitvoerbaar en proportioneel is. EZK neemt dit op in de voortgangsbrief Economische Veiligheid. Deze brief wordt tegelijkertijd in de CDINEV en MR geagendeerd i.v.m. de samenhang met uw brief.
- Vanuit de gedachte van een ‘gelijk speelveld’ betekent dit dat OCW ook geen brede screening verder zal uitwerken, vanwege de onevenredig nadelige gevolgen die dit voor kennisinstellingen zal hebben ten opzichte van bedrijven die actief zijn op dezelfde kennis- en innovatiegebieden. Deze conclusie is samen met EZK en NCTV getrokken in het laatste directeurenoverleg.

² Derdelanders betreft eenieder die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte of van Zwitserland.

- Tot voor kort was OCW in het proces van het zorgvuldig uitwerken van diverse aanpassingen van de screening op basis van de reacties uit internetconsultatie, de uitvoeringstoetsen en adviezen van diverse organisaties (bijlage IV). Hiertoe besloot uw ambtsvoorganger de heer Moes in het najaar van 2025.
- Aan de volgende aanpassingen werd gewerkt:
 1. Gefaseerde invoering door stapsgewijs technologieën toe te voegen en masterstudenten later toe te voegen aan de doelgroep;
 2. ;
 3. ;
 4. Verschuiven van verantwoordelijkheid voor aanwijzen van hoog-risico onderdelen (waar de screeningsplicht van toepassing is) van de kennisinstellingen naar de Rijksoverheid.
- Wij achten de huidige ("brede") screening niet alleen onuitvoerbaar vanwege de omvang (aantallen screenings, inrichten brede uitvoeringsketen), maar ook vanwege de brede scope in bepalen wat je moet beschermen (de volle breedte van nationale veiligheid³) én dat actueel houden. De omvang van de screening (aantal technologieën onder reikwijdte wet) bemoeilijkt ook de compartimentering en uitvoering van de screening door kennisinstellingen.
- ➔ Op basis van bovenstaande punten adviseren wij u om:
 - af te zien van de verdere uitwerking van een "brede" screeningsplicht;
 - in aanvulling op de aanpassingen waar uw ambtsvoorganger reeds toe heeft besloten in te zetten op het uitwerken van verdergaande aanpassingen aan de screening die leiden tot een kleinere en minder complexe, "smalle" screening en een gelijk speelveld met het bedrijfsleven. Bijvoorbeeld aanpassing van de scope, de systematiek en het toepassingsbereik dat met het instrument screening kan worden bediend; en
 - de Kamer over dit besluit te informeren in uw brief.

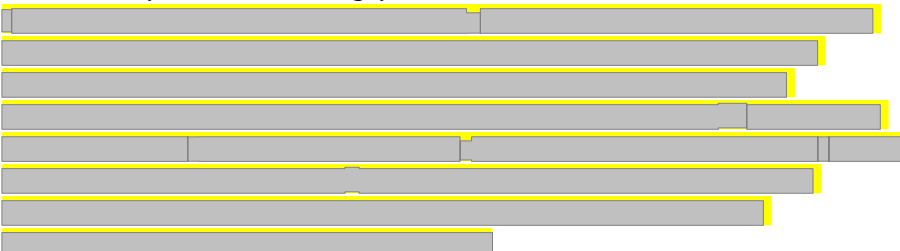
C. Haalbaarheidsanalyse smalle screening/verkenning alternatieven

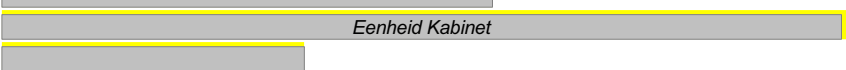
- Het laatste dreigingsbeeld statelijke actoren⁴ laat er geen twijfel over bestaan dat de dreiging onverminderd aanwezig is. U wordt daarom geadviseerd vast te houden aan het doel van de Wskv: het tegengaan van ongewenste overdracht van sensitieve kennis- en technologie via personen, en daarmee de grootste risico's voor de nationale veiligheid verkleinen.
- Screening is alleen het juiste instrument om dit doel te bereiken als het effectief, uitvoerbaar en proportioneel kan worden ingezet. Tegelijk moet rekening worden gehouden met internationale verplichtingen die in *specifieke gevallen* tot screening nopen (zie hieronder).

³ In de nationale veiligheidsstrategie 2019 (NVS) is het begrip nationale veiligheid gedefinieerd aan de hand van zes nationale veiligheidsbelangen: economisch, ecologisch, sociaal, politiek, territoriaal en internationale rechtsorde.

⁴ AIVD, MIVD, NCTV, Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025.

- We adviseren u daarom een haalbaarheidsanalyse uit te voeren waarin u beoordeelt in hoeverre verdergaande extra aanpassingen aan de screening het al dan niet tot een effectief, uitvoerbaar en proportioneel instrument ("smalle screening") kunnen maken.

-

- Eenheid Kabinet

-

-

- We adviseren u naast de haalbaarheidsanalyse te verkennen of er alternatieve instrumenten zijn om hetzelfde doel te bereiken. Daarbij kunnen we breder kijken dan de alternatieven die eerder in het wetstraject zijn overwogen.

- Eenheid Kabinet

- Bijzondere aandacht bij de haalbaarheidsanalyse en de verkenning naar alternatieven verdienen de verplichtingen die op grond van internationale sanctieregelgeving gelden voor het voorkomen van ongewenste kennis- en technologieoverdracht, in het kader waarvan op dit moment het Verscherpt Toezicht op grond van de Sanctiewet 1977 plaatsvindt.⁵ Of een persoonsgerichte screening verplicht is op grond van de sanctieregelgeving wordt momenteel onderzocht. De uitkomsten daarvan worden meegenomen in de haalbaarheidsanalyse en verkenning van alternatieven. Uit bepaalde internationale sanctieverordeningen vloeit een verplichting voor lidstaten voort tot het nemen van maatregelen om te verhinderen dat kennis over specifieke vakgebieden in bepaalde landen terecht komt. Of dat op andere manieren dan met een persoonsgerichte screening kan worden bereikt is nog maar de vraag.
- We verwachten dat u de Kamer na de zomer van 2026 kunt informeren over de voortgang van de haalbaarheidsanalyse en de verkenning naar alternatieven voor screening. Over dit tijdpad vindt nog afstemming plaats met het ministerie van EZK. OCW, NCTV en EZK hebben afgesproken samen op te trekken bij de uitwerking van het vervolg.

D. Agendering in CDINEV

⁵ Sanctieregeling Noord-Korea 2017, Sanctieregeling Iran 2012 en Sanctieregeling territoriale integriteit Oekraïne 2014.

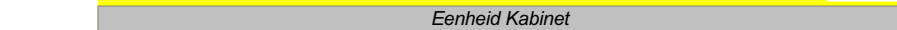
Datum
13 februari 2026

- De bijgevoegde Kamerbrief is vanwege de aanstaande kabinetswissel niet meer door uw ambtsvoorganger uitgestuurd. De interdepartementale afstemming was al vergevorderd, maar zal nu opnieuw plaatsvinden op basis van deze (n.a.v. het coalitieakkoord) geactualiseerde versie.
- De Tweede Kamer is voor het laatst op 7 april 2025, bij de start van de internetconsultatie, geïnformeerd over de screening kennisveiligheid. Uw ambtsvoorganger heeft toen aangegeven ernaar te streven het wetsvoorstel in de tweede helft van 2025 aan te bieden bij de Raad van State.
- De Tweede Kamer is nog niet geïnformeerd over de uitkomst van de internetconsultatie, uitvoeringstoetsen en de uitloop in tijd als gevolg van aanpassing van het wetsvoorstel. Dat maakt het wenselijk om de bijgevoegde brief zo snel als mogelijk te verzenden.
- Omdat de Kamerbrief via CDINEV, RDINEV en MR moet gaan, is het niet meer mogelijk om de brief voor het commissiedebat OWB op 2 april naar de Kamer te sturen.
- We adviseren u de Kamerbrief te agenderen in de CDINEV van 2 april. Wij verwachten dat er voldoende interdepartementaal draagvlak zal zijn voor doorgeleiding van de brief naar de RDINEV na het meireces en de MR.
- U kunt deze Kamerbrief verzenden nadat u uw bredere beleidsbrief heeft gestuurd (eind april) en u een besluit heeft genomen over eventuele middelen voor veiligheid uit het Fonds Onderzoek en Wetenschap. Bij een positief besluit kunnen wij nog een passage hierover toevoegen aan de Kamerbrief over screening, voordat deze brief in de RDINEV en MR wordt behandeld.
- EZK agendeert gelijktijdig de voortgangsbrief Economische Veiligheid die o.a. ingaat op de conclusies over een brede screeningsplicht in het bedrijfsleven. Er hebben diverse directeuren-overleggen en een DG-overleg plaatsgevonden waar EZK, NCTV en OCW hebben afgesproken dat beide brieven in dezelfde CDINEV geagendeerd moeten worden i.v.m. samenhangend beleid.
- De kosten van de wet zijn hoger dan wat nu is begroot. Afhankelijk van de uitwerking van de wet zullen deze kosten resulteren in een hogere of lagere tegenvaller. Hiervoor is dekking nodig. Een wet mag immers pas besproken worden in een onderraad als deze gedekt is.

-

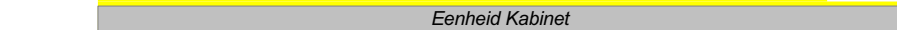

-

Datum
13 februari 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De **geel gearceerde** informatie in deze nota mag niet openbaar gemaakt worden vanwege eenheid van kabinetsbeleid en lopende onderhandelingen.

Bijlage II: Juridische bezwaren doelgroepafbakening derdelanders – wetsvoorstel screening kennisveiligheid

Voor het wetsvoorstel screening kennisveiligheid was eerder het voornemen om onderzoekers en (master)studenten uit alleen derde landen¹ te screenen *voorafgaand aan* en *met het oog op* een verblijfsrechtelijke procedure.

Vanuit het oogpunt van het voorkomen van discriminatie en het borgen van rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en voorspelbaarheid werd het noodzakelijk geacht dat de juridische houdbaarheid van de voorgenomen doelgroepafbakening boven alle twijfel is verheven.

Uw ambtsvoorganger(s) hebben daarom het College voor de Rechten van de Mens verzocht om advies uit te brengen over de gekozen doelgroepafbakening. Het advies van het College gaf aanleiding tot het doen van een verzoek om een *second opinion* over het Unie- en vreemdelingenrechtelijke deel van dit advies aan de Landsadvocaat.

Uit het advies van de Landsadvocaat moet worden geconcludeerd dat de eerder gekozen doelgroep van derdelanders juridisch niet houdbaar is. Het advies van de Landsadvocaat geeft hiermee de gewenste duidelijkheid en roept ook geen verdere vragen op.

Hieronder wordt kort ingegaan op de belangrijkste conclusies van de Landsadvocaat en enkele andere onderzochte alternatieven voor de doelgroepafbakening.

Belangrijkste conclusies Landsadvocaat

De Landsadvocaat betwijfelt of het Unierecht voldoende ruimte laat voor een screeningsplicht *voorafgaand aan* een aanvraag voor een verblijfsvergunning.

Er bestaat in de eerste plaats een risico dat een rechter de screeningsplicht zal aanmerken als extra voorwaarde, bovenop de voorwaarden die in Richtlijn 2016/801² zijn opgenomen, met als gevolg dat deze onverbindend is. De Richtlijn schrijft namelijk uitputtend voor welke gegevens en documenten de verzoeker bij een aanvraag moet overleggen. De Richtlijn laat dus geen extra voorwaarden toe.

In de tweede plaats betwijfelt de Landsadvocaat of de ruime beoordelingsmarge waarover een lidstaat beschikt bij de beoordeling van de vraag of sprake is van gevaar voor de nationale veiligheid, dusdanig ruim kan worden uitgelegd, dat het de lidstaten wordt toegestaan om van derdelanders te verlangen dat zij *voorafgaand aan* de aanvraag een screeningsplicht ondergaan om te bewijzen dat geen sprake is van (vrees voor) een gevaar voor de openbare veiligheid. De huidige rechtspraak biedt daar geen aanknopingspunten voor.

Daarnaast schat de Landsadvocaat in dat een rechter al snel tot de conclusie zal komen dat de voorgenomen doelgroepafbakening een objectieve rechtvaardiging behoeft, omdat onderscheid wordt gemaakt grond van nationaliteit en/of verblijfsstatus, dan wel omdat een rechtvaardiging nodig is met het oog op naleving van het algemene gelijkheidsbeginsel. De inschatting van OCW is dat het onderscheid tussen derdelanders en Unieburgers (zeer waarschijnlijk) niet objectief gerechtvaardigd kan worden. In dat geval is sprake van discriminatie en betekent dit dat de doelgroepafbakening ook om deze reden juridisch niet houdbaar wordt geacht.

Onderzochte alternatieven

Screening tijdens de verblijfsprocedure

Naar aanleiding van het advies van de Landsadvocaat is één ander alternatief onderzocht om de doelgroepafbakening van alleen derdelanders mogelijk te maken: het inrichten van de screening

¹ Dordelanders betreffen eenieder die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie alsmede geen onderdaan is van een van de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) – IJsland, Liechtenstein en Noorwegen – of van Zwitserland.

² Richtlijn 2016/801 bevat de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onder meer onderzoek en studie. Doel van de Richtlijn is om de mobiliteit binnen de EU van onderzoekers en studenten te bevorderen, onder meer door een vermindering van de administratieve lasten die in verschillende lidstaten met mobiliteit gepaard gaan.

tijdens de verblijfsprocedure. Dit alternatief is juridisch zeer kwetsbaar en beleidsmatig onwenselijk gebleken. Dat zit hem (in het kort) in het volgende.

Screening *tijdens de verblijfsprocedure* is als optie afgefallen omdat volgens de Landsadvocaat ook hier het risico bestaat dat de rechter de screening aanmerkt als verboden extra toelatingsvoorwaarde, net als bij de constructie screening *voorafgaand aan en met het oog op de* verblijfsprocedure.

Ook is deze optie afgefallen omdat – zo concludeert de Landsadvocaat – de screening dan niet op generieke wijze kan plaatsvinden, en dus is een preventieve screening bij *alle derdelanders* niet mogelijk. Er zal dan sprake moeten zijn van meerdere indicatoren of 'rode vlaggen' die wijzen op (potentiële) risico's voor de nationale veiligheid, indien betrokkene toegang zou krijgen tot een risicovakgebied. Met deze werkwijze is het twijfelachtig in welke gevallen dan nog mag worden gescreend.

Ook kan dit leiden tot meerdere omzeilingsroutes en bijbehorende restrisico's, waardoor het doel van de preventieve screening niet wordt behaald. De screening is dan niet effectief en daarmee is het middel niet geschikt om het doel te bereiken.

Screening van alleen personen uit 'risicolanden'

Het screenen van alleen personen uit 'risicolanden' is juridisch te kwetsbaar en beleidsmatig onwenselijk gebleken. Het beperken van de screening tot personen uit risicolanden op gespannen voet met het discriminatieverbod en kan leiden tot stigmatisering.³ Deze variant doet ook geen recht aan de dreigingsanalyses waaruit volgt dat nationaliteit op zichzelf geen bepalende factor is om een risico op ongewenste kennis- en technologieoverdracht in te schatten. Ook is deze variant niet toekomstbestendig, omdat de screening bij een veranderend dreigingsbeeld niet direct toepasbaar is op elk land waar een eventueel (toekomstig) risico voor de nationale veiligheid van uitgaat.

Screening op basis van risicoprofielen

Bij een screening op basis van een risicoprofiel zou voordat de screening aanvangt een selectie gemaakt moeten worden of een persoon voldoet aan één of meerdere kenmerken uit dat risicoprofiel. Dit betekent dat of een screeningsautoriteit of de kennisinstelling deze selectie op basis van het profiel zou moeten maken. Wanneer de screeningsautoriteit deze selectie zou moeten maken, komt dit er in de praktijk op neer dat alsnog iedereen, ongeacht nationaliteit of verblijfsstatus, een vragenlijst zou moeten invullen en gegevens zou moeten aanleveren om te kunnen beoordelen of sprake is van kenmerken die voldoen aan het risicoprofiel. Dit heeft tot gevolg dat een screeningsautoriteit iedereen, ongeacht nationaliteit of verblijfsstatus, aan deze beoordeling zou moeten onderwerpen. De beoordeling of er sprake is van het voldoen aan een risicoprofiel als alternatief overlaten aan de kennisinstellingen zelf is eveneens te kwetsbaar. Dit leidt mogelijk tot willekeur en rechtsongelijkheid doordat de kennisinstellingen hier verschillend mee omgaan.

Daarnaast bestaat hier een risico op indirecte discriminatie, omdat het screenen op basis van een risicoprofiel – ondanks dat dit een ogenschijnlijk neutrale maatregel betreft – in de praktijk kan betekenen dat personen uit bepaalde landen extra benadeeld worden.

³ Zie ook uitspraak van de Hoge Raad van 14 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX8351, inzake de Sanctieregeling Iran 2007.

Bijlage IV – Overzicht binnengekomen reacties, adviezen en uitvoeringstoetsen

Voor het wetsvoorstel screening kennisveiligheid

De internetconsultatiereacties (per thema)

Hierna volgt een samenvatting van de belangrijkste resultaten uit de internetconsultatie geordend naar thema. De beweringen zijn (in verkorte vorm) afkomstig uit de inzendingen.

1. de uitvoerbaarheid van het voorstel

- de doorlooptijden, 4 weken te lang en ook angst voor piekmomenten en oplopen doorlooptijden, bij Verscherpt Toezicht (VT) worden termijnen geregeld al niet gehaald;
- door doorlooptijden niet alleen problemen studenten, ook bij onderzoeksprojecten (beurzen en subsidies kennen harde startdatum, uitstel betekent gedoe met financiers
- lange doorlooptijden hebben grote gevolgen, ervaring VT (subsidies, huisvesting, verblijfsrecht);
- Atr: waarborg en onderbouw beslistermijn beter;
- extra drempel in aanmeldproces
- aantallen screenings, liggen hoger/niet goed of navolgbaar onderbouwd;
- piekmomenten door studenten;
- bachelorstudenten moeten passende masteropleiding aangeboden krijgen;
- doelgroep: veel bedenkingen bij masterstudenten als doelgroep, gevoeligheid niet in studie maar als zij in onderzoeksfase onderzoek doen, daaraan koppelen ipv aan studie zelf, gevolgen voor inschrijfprocedures studenten;
- risico's studenten laag, impact groot, disproportioneel;
- masterstudenten: evt. alleen specifieke projecten of tracks;
- recht op toegankelijk onderwijs (WHW)
- Project Beethoven: juist extra studenten op sensitieve technologie nodig;
- Gevolgen voor het vacatureproces, risico op uitsluiting;
- Beoordelingskader niet beschikbaar, geeft onvoldoende houvast beoordelen uitvoerbaarheid;
- Justis zegt nu al dat bij de veel eenvoudigere VOG de doorlooptijden oplopen
- Beoogde inwerkingtreding is te snel, ook doordat beoordelingskader niet bekend is
- Problematiek praktijkgericht onderzoek, veel samenwerkingen die bemoeilijkt worden;
- TO2-instellingen vallen niet onder OCW en ook niet onder Inspectie van het Onderwijs. TO2 uitzonderen?

2. de effecten en de effectiviteit van het voorstel

- nut en noodzaak beter onderbouwen van screening van Rijksweg vs. pre-employment check kennisinstelling zelf (Atr);
- voorstel raakt aan academische kernwaarden;
- open science: niet publiceren komt maar zelden voor, vaak zelfs vereist door subsidieverstrekker;
- schijnveiligheid/niet doelmatig/beperkte meerwaarde, wet beschermt niet volledig;
- kennisveiligheid staat niet op zichzelf, ook steeds meer op fysieke veiligheid, sociale veiligheid en cyberveiligheid, het wordt steeds omvattender en vraagt veel van de instellingen;
- screeningswet niet nodig, universiteiten doen al genoeg;
- uitsluiting, diversiteit en inclusie en onbedoelde effecten die daarmee samenhangen, probleem voor wederkerigheid;
- gelijk speelveld in de EU als internationaal, ook in consortia;
- sommige Nederlandse instellingen hebben vestigingen in het buitenland, die vallen erbuiten;
- effect is verminderde toegang tot financieringsbronnen door ongelijk speelveld;
- gelijk speelveld nationaal (bedrijfsleven) transnationaal, publiek-private samenwerking, samenwerking in de Euregio etc.
- effecten op de wetenschap
- effecten op het concurrentievermogen/positie/kennispositie
- effecten op het bedrijfsleven (zie ook reactie FME)
- effecten op interne & open samenwerking binnen een instelling;
- talentverlies door lange duur totale proces
- risico beperkt als ki's zelf screenen, waarom werkt dit onvoldoende?
- bij studievertraging door lange screening, kosten kunnen oplopen, wie is aansprakelijk?

- wet: aandacht voor risico's aan de poort, maar wat met risico's na de poort?
- overdracht van kennis wordt niet voorkomen, alleen vertraagd;

3. **Lijst sensitieve technologieën/de afbakeningssystematiek & de aanwijzing van hoog-risico onderdelen**

- lijst te lang, breed en generiek, te statisch;
- tegelijk staat niet alles er op (KNAW);
- constructie niet flexibel genoeg om te reageren op technologische ontwikkelingen;
- Criteria niet duidelijk genoeg, vergroten juist interpretatieruimte en daarmee onzekerheid voor de instellingen;
- Mogelijke risicovolle toepassingen al heel snel voorstelbaar, zo valt straks alles van de lijst onder de screeningsplicht, dat is buitenproportioneel (TO2);
- Definities ruim geformuleerd (III) en laten nog veel ruimte voor interpretatie;
- Niet kennis zelf maar toepassing risicovol, dit maakt veel grijs gebied met risico op uiteenlopende beoordelingen door instellingen en onbedoelde overtredingen van de wet;
- Waarom niet gelijk hele lijst in amvb? (TO2);
- Door lijst verslapt oplettendheid op technologie die er niet op staan;
- Wet legt te weinig uit wat relatie en risico's voor nationale veiligheid zijn van de technologie, rollen nader toelichten (KNAW);
- beoordelingskader nog niet openbaar
- beoordeling sensitiviteit is optelsom van complexiteiten en tijdrovend;
- Benodigde expertise schaars;
- vastleggen hoog-risico onderdelen door instellingen niet werkbaar, constructie wie wat bepaalt, Rijk of veld, nog niet geheel duidelijk.
- AI zit overal, ook bij niet-sensitief onderzoek;
- Voor veel onderzoek is technology readiness level (TRL) nog niet eens vastgesteld
- TRL: maakt de beoordeling nog complexer voor instellingen, praktisch onuitvoerbaar, leidt tot discussies met wetenschappers;
- TRL: bijna altijd een specifieke toepassing voorzienbaar of voorstelbaar, zegt niks over risico's;
- TRL: lastig vast te stellen, aan interpretatie onderhevig, veranderlijk, maakt adm. lasten nog groter
- Wel TRL: dan ook TRL 3 uitzonderen;
- UvA: TRL 1-3 niet sensitief, maar wat als het gaandeweg verandert? Dan ineens mensen gaan screenen die al toegang hadden?
- VU: door universiteiten actueel houden van TRL's vanwege koppeling screeningsplicht is niet werkbaar en risicovol;
- Taak en plicht instellingen zelf aanwijzen: juridisch risicovol en onwerkbaar;
- Risico op ongelijke beoordelingen door instellingen, kan leiden tot concurrentiestrijd en rechtsongelijkheid, gespannen voet met gelijkheidsbeginsel (artikel 1 Grondwet);
- TO2: meldplicht leidt tot delen zeer gevoelige en wellicht staatsgeheime info, dit vraagt om afwegings- en indieningskader om informatiepositie van betrokken partijen te beschermen;
- ABDO/ABRO: samenhang beter bewaken;
- Fontys: wat als onderdeel achteraf ten onrechte niet als hoog-risicovol is vastgesteld, hoge boetes kunnen het gevolg zijn en veel samenwerking met bedrijven. Juridische risico's voor hogescholen.

4. **Compartimentering**

- fysiek inrichten vaak onmogelijk, vereist ingrijpende aanpassingen in bouwkundige voorzieningen;
- compartimenteren staat op gespannen voet met academische cultuur;
- onuitvoerbaar, zeker waar labs en apparatuur worden gedeeld (komt veel voor);
- leidt daardoor tot grote aantallen
- en hoge kosten, apparatuur dubbel aanschaffen
- iedereen maakt gebruik van zelfde infrastructuur, sensitief of niet
- laboratoria zijn een cruciaal verbindingspunt
- leidt tot aanwijzen hele faculteiten, afdelingen of labs: aantallen omhoog
- innovatie heeft dwarsverbanden nodig
- daardoor sterke drive om op hoger niveau (grofmaziger) te compartimenteren;

- UMC's: onderzoek, zorg en onderwijs zijn in allerlei opzichten (inhoudelijk, organisatorisch en op medewerkersniveau) sterk geïntegreerd. Ook veel onderzoek in consortia.

5. **De administratieve lasten, regeldruk en kosten van het wetsvoorstel**

- Atr: vul de regeldrukberekening aan met enkele punten overeenkomstig de Rijksbrede methodiek;
- proportionaliteit: aanzienlijke regeldruk en lasten, zonder in structurele financiering te voorzien
- toename werkdruk op universiteiten, met name bij afdelingen die gaan over internationale samenwerking, HR en onderzoeksondersteuning. Uitvoering wet vraagt ook extra mensen.
- ramingen kosten onvoldoende onderbouwd;
- zie onderbouwing TU Delft;
- Invloed nieuwe NAVO-norm?
- werkelijke aantallen hoger, daardoor kosten ook hoger;
- moeilijk in licht van bezuinigingen;
- uitdagingen op operationeel, HR en juridisch vlak
- kosten voor herinrichting processen en registratiesystemen
- kosten door compartimenteren
- regeldruk door taak instellingen vaststellen hoog-risico onderdelen, o.a. door beoordelingskader (wat nog niet openbaar is)
- hoge kosten voor voorbereiding, implementatie en structureel
- geldstromen en subsidies kunnen in gevaar komen
- extra lasten voor projectcontrollers, HR-medewerkers en administratief personeel
- invloed op PDCA-cyclus

6. **Juridische en overige risico's**

- Verantwoordelijkheidsverdeling OCW en kennisinstellingen is onduidelijk, vooral wat betreft verwerkingsverantwoordelijkheid (AVG)
- Inbreuk privacy kan ook meer dan eenmalig zijn (KNAW);
- Risico's aansprakelijkheid, privacy en rechtsbescherming, verwerking van hele gevoelige gegevens
- Risico op schadeclaims naar de overheid;
- Zijn besluiten straks wel transparant? Dat bemoeilijkt voeren van bezwaar- en beroepsprocedures, ondermijnt rechtsbescherming en verhoogt risico op willekeur en ongelijke behandeling
- Onduidelijk hoe toezicht & handhaving worden ingericht, publicatie van inspectierapporten kan leiden tot reputatieschade, terwijl te goeder trouw is gehandeld;
- Onvoldoende helderheid over verhouding Justis, Loket Kennisveiligheid en de instellingen, zijn universiteiten bijvoorbeeld derde-belanghebbende? Kunnen zij ook bezwaar- of beroep indienen tegen negatief screeningsbesluit?
- Ontbreekt aan centrale ondersteuning en heldere uitvoeringsrichtlijnen, zet juridische uitvoerbaarheid onder druk. Implementatie dan niet mogelijk.
- Definitie kennisinstelling en Nationale Veiligheid (zie KNAW)
- KNAW: Criteria artikel 11 breed en vaag geformuleerd, 'banden' niet uitgewerkt (zie artikel 11);
- Onvoldoende duidelijkheid over criteria, terugkijktermijn en proces na afwijzing van een kandidaat (TO2);
- Definitie hoog-risico onderdeel niet duidelijk genoeg voor TO2, in relatie tot Defensieonderzoek en VGB's, uitzondering opnemen voor defensieonderzoek?;
- Technisch ondersteunend personeel beter definiëren;
- Wetsvoorstel gaat niet in op extra praktische problemen bij derdelanders vanwege verblijfsrecht;
- Onduidelijk wanneer precies screening plaatsvindt, ook in relatie tot verblijfsrechtprocedures.
- Sanctiewetgeving: hoe hangt het samen met herziening VT
- Sanctiewetgeving: niet alles van VT en dual-use komt onder wet, hogescholen hebben niet de kennis in huis om export- en sanctieregelgeving uit te leggen. Loket versterken voor hulp? (HH en HvA);
- Gebrek aan expertise op sancties, moeten we juristen aannemen om risico's te beoordelen (Saxion);

- Hoe wisselen kennisinstellingen info uit met onderzoekers en studenten die nog geen account hebben, risico's voor de persoon in kwestie? En conform AVG?;
- VH: vertrouwelijke lijst hoog-risico onderdelen staat op gespannen voet met plicht instelling om screeningsplichtige te informeren over screeningsplicht;

A series of horizontal bars of varying lengths, some with small vertical markers, representing a timeline or sequence of events. The word "Afspraak" is written in the center of the top bar.

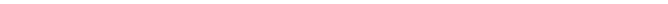
Uitvoeringstoetsen

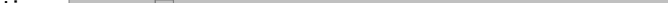
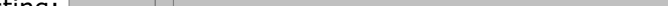
Justis: uitvoerder screenings

Uit de uitvoeringstoets blijkt dat Justis uitvoering kan geven aan het wetsvoorstel, mits aan drie randvoorwaarden wordt voldaan:

- 1) Het wetsvoorstel wordt op een aantal punten aangepast:

-
Conflictoplossingsstrategie	Procent
Onderhandeling	68
Mediatie	52
Confrontatie	45
Verwijzen	38
Vernieuwen	25

- 2) Tijdige geschikte huisvesting:

3) Voldoende financiering

Inspectie van het Onderwijs: toezichthouder

De inspectie constateert dat het wetsvoorstel in huidige vorm nog niet voldoende is uitgewerkt om te kunnen beoordelen of het toezicht op de wet uitgevoerd kan worden. Er is dus nog geen toezichthouder voor de Wskv.

De Inspectie komt tot dit oordeel vanwege drie hoofdredenen:

- 1) Inspectie heeft onvoldoende duidelijkheid over het begrip 'toegang' en de reikwijdte van de screeningsplicht. Het begrip toegang is niet voldoende uitgewerkt om de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en impact van de toezichtstaak te kunnen concretiseren.
- 2) Ook heeft de Inspectie meer duidelijkheid nodig over de concrete toepassing van het beoordelingskader.
- 3) [redacted] *Onderhandeling* [redacted].

IvhO heeft ook als eis gesteld dat er externe technische duiding beschikbaar is. Dit is nog niet geregeld.

Justid: informatie verstrekken aan Justis t.b.v. screening

Er is voorzien dat relevante justitiële documentatie via het European Criminal Record Information System (ECRIS, incl. ECRIS-TCN voor niet-EU burgers) en het Justitieel Documentatie Systeem (JDS) worden gebruikt als één van de bronnen van de screening. Justid acht het wetsvoorstel op punten niet voldoende duidelijk om een volledig oordeel te kunnen vellen over de uitvoerbaarheid. Justid geeft mee dat het wetsvoorstel op een aantal punten moet worden aangescherpt.

Nuffic: informatie verstrekken aan Justis t.b.v. screening

Een andere mogelijke bron van de screening is een controle op authenticiteit van diploma's door Nuffic. Nuffic geeft aan dat het wetsvoorstel op een aantal punten moet worden aangepast. Na verwerking daarvan acht Nuffic het wetsvoorstel uitvoerbaar op voorwaarde dat er voldoende aanvullende financiering beschikbaar wordt gesteld.

[redacted] organisatie van Technische Duiding

Er is een interdepartementale, internationale en brede verkenning naar Technische Duiding (TD) uitgevoerd. Er is gebleken dat OCW dit niet alleen kan organiseren, maar dat hiervoor interdepartementale inzet nodig is. [redacted]

[redacted] *Onderhandeling* [redacted] Er wordt de komende tijd ambtelijk gewerkt aan draagvlak voor een interdepartementale aanpak van TD.

Adviezen

Adviescollege toetsing regeldruk (Atr)

Voorstel niet indienen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden. Dit dictum geen oordeel is over de wenselijkheid van maatregelen tegen ongewenste kennisoverdracht. Het dictum brengt tot uitdrukking dat onduidelijk is wat de toegevoegde waarde van de voorgestelde screening is.

Het wetsvoorstel is onvoldoende onderbouwd voor goed afgewogen besluitvorming. De Atr verzoekt om een eventueel gewijzigde versie opnieuw aan ATR toe te sturen, zodat wij kunnen beoordelen of een aanvullende zienswijze opportuun is. Kritiekpunten zien op:

- Nut en noodzaak: het college adviseert om in beeld te brengen welke toegevoegde waarde de screening van Rijkswege concreet heeft ten opzichte van de bestaande 'pre-employment' check door kennisinstellingen.
- Het college adviseert om de screeningservaringen van andere landen in beeld te brengen en die ervaringen te betrekken bij dit wetsvoorstel.
- Het college adviseert om te onderzoeken of, en zo ja, in welke mate de effectiviteit van het wetsvoorstel wordt ondergraven door andere mogelijkheden van ongewenste kennisoverdracht en hoe dit kan worden voorkomen.
- Het college adviseert om toe te lichten op welke wijze de (eventuele) bijdragen van de kennisinstellingen zijn verwerkt en in hoeverre het wetsvoorstel voor hen werkbaar is.
- Het college adviseert om te onderbouwen en te borgen dat de beslistermijn haalbaar is en te onderzoeken welke gevolgen mogelijke termijnoverschrijdingen hebben.

- Het college adviseert om de regeldrukberekening, overeenkomstig de Rijksbrede methodiek, aan te vullen met bovenstaande punten.

Ontvangen, geen gevolgen voor het wetsvoorstel:

- RvS advies over onderdeel beroep in eerste en enige aanleg (positief)
- College voor de Rechten van de Mens: geen advies meer nodig na doelgroep wijziging
- Raad voor de Rechtspraak; positief over beroep in eerste en enige aanleg
- Raad voor de Rechtsbijstand: geen advies nodig
- Advies Autoriteit Persoonsgegevens: positief.

Overig: Algemene Rekenkamer

- Directie WJZ heeft geadviseerd dat overleg met de ARK nodig is in twee gevallen:
 1. Onderhandeling;
 2. Voor de taakuitbreiding van Nuffic
- Zowel Nuffic Onderhand... zijn rechtspersonen met een wettelijke taak.
- Een taakuitbreiding van deze rechtspersonen heeft gevolgen voor de taken en bevoegdheden van de ARK. Daarom is overleg nodig. Dit kan effect hebben op het tijdpad.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Eenheid Kabinet

Datum

22 januari 2026

Referentie

61807468

Bijlagen

1

Intern OCW afgestemd

WJZ

Agenderen aangepaste Kamerbrief stand van zaken
screening kennisveiligheid in CDINEV

Aanleiding

U heeft vragen gesteld over de samenhang tussen de screening kennisveiligheid en vergelijkbare maatregelen in het kennisintensieve bedrijfsleven. Over beide trajecten wordt de Tweede Kamer op korte termijn geïnformeerd. In een recent DG-overleg tussen OCW, EZ en JenV zijn afspraken gemaakt over de samenhang tussen de trajecten en de Kamerbrieven. Naar aanleiding hiervan is de Kamerbrief met een update over de screening kennisveiligheid aangepast.

In verband met de deadline voor agendering in de CDINEV wordt u gevraagd uiterlijk 5 februari akkoord te geven op deze nota. Aangezien deze brief het MR-traject ingaat, wordt deze ook voorgelegd aan SOCW. Er zijn geen inhoudelijke links met diens portefeuille.

Geadviseerd besluit

Akkoord met het agenderen van bijgevoegde brief over de stand van zaken van de screening kennisveiligheid in de CDINEV van 12 februari.

Kernpunten

- Op basis van de consultatiereacties, adviezen en uitvoeringstoetsen concludeert u dat het wetsvoorstel in deze vorm en omvang niet effectief, uitvoerbaar en proportioneel is.
- U geeft aan ervan nog niet overtuigd te zijn van de haalbaarheid van een effectieve screening. Daarom voert u een haalbaarheidsanalyse uit naar een screening in meer beperkte omvang.
- Daarbij betreft u de samenhang tussen maatregelen in de kennissector en het kennisintensieve bedrijfsleven met als doel het gelijk speelveld te behouden.
- Voor de zomer wordt de Kamer over de voortgang van de haalbaarheidsanalyse en indien nodig over alternatieven voor screening geïnformeerd.
- U meldt dat u de kennisinstellingen alvast een eenmalige impuls van €17,6 miljoen heeft gegeven voor het treffen van beschermingsmaatregelen, en dat u onderzoekt welke kaders instellingen nodig hebben om te starten met toegangsbeleid en compartimentering.
- U gaat kort in op het onderzoeksrapport "Aan de poort", dat u eerder al naar de Kamer heeft gestuurd.

Toelichting

Aanstaande kabinetswissel en timing brief

- Het is voor OCW belangrijk dat deze Kamerbrief wordt geagendeerd in de CDINEV van 12 februari.
- Als de kabinetswissel loopt zoals verwacht, wordt deze brief verzonden door uw ambtsopvolger omdat de eerstvolgende RDINEV en MR na de verwachte kabinetswissel plaatsvinden.
- EZ bereidt gelijktijdig een Kamerbrief voor die o.a. ingaat op screening in het bedrijfsleven. Met NCTV en EZ is ambtelijk afgesproken dat de OCW- en EZ-brief in dezelfde CDINEV geagendeerd moeten worden i.v.m. samenhangend beleid.
- Als u niet akkoord gaat met agenderen in CDINEV (deadline: donderdag 5/2 12.00) is het voor uw opvolger niet mogelijk om de Kamer voor het Commissiedebat onderzoek en wetenschapsbeleid (11/3) te informeren. Bovendien loopt OCW dan het risico dat de EZ-brief, waarin wordt verwezen naar de screening kennisveiligheid, al wordt verzonden zonder dat OCW de stand van zaken kan melden op een soortgelijk vraagstuk.

Haalbaarheid invoering screening

- De diverse adviezen en uitvoeringstoetsen tot nu toe wijzen uit dat het wetsvoorstel screening nog niet effectief, uitvoerbaar en proportioneel is.
- U hebt hierop besloten een aantal aanpassingen uit te laten werken (nota #53978222). Hieruit blijkt tot nu toe dat de complexiteit van de opgave hiermee niet afneemt.
- Eén van de grootste punten is dat technische duiding zonder gezamenlijke interdepartementale inzet niet haalbaar is. Technische duiding ten behoeve van identificatie van risico's en belangen is noodzakelijk voor het slagen van de Wskv.
- Gezien deze complexiteit, de besluitvorming over screening in het bedrijfsleven, en een aanstaande kabinetswissel, brengen wij versnelling in het traject aan door een haalbaarheidsanalyse te maken. Hiermee kunt u of uw ambtsopvolger tussentijds de balans opmaken.
- Uw concept-Kamerbrief is hierop aangepast.
- Parallel aan de haalbaarheidsanalyse werken wij, samen met de NCTV en EZ, beleidsalternatieven uit voor het geval dat de analyse uitwijst dat een screening niet haalbaar is.

DG-overleg

Tijdens het DG-overleg van 16 januari jl. zijn de volgende conclusies getrokken:

- Gezien de gelijksoortige nationale veiligheidsrisico's waar de kennisintensieve sectoren mee te maken hebben, is een gelijk speelveld in de aanpak daarvan tussen bedrijfsleven en kennissector wenselijk.
- Hierom moeten de veiligheidsmaatregelen in beide sectoren in samenhang worden vormgegeven.
- EZ en OCW werken aan Kamerbrieven waarin feitelijk wordt gedeeld waar we staan bij het verkennen/uitwerken van een screening.
- EZ zal in de Kamerbrief melden dat het kabinet afziet van een brede screeningsplicht in het bedrijfsleven, en verkent met welke gerichte

Datum
22 januari 2026

- Uw concept-Kamerbrief is hierop aangepast.

- Het wetsvoorstel screening kennisveiligheid wordt "mede namens MJenV" en "in overeenstemming met MEZ" opgesteld. De Kamerbrief is daarom mede namens hen.

- De formatie lijkt in de eindfase te zijn. In de komende weken wordt mogelijk een nieuw kabinet geïnstalleerd.
- De **Tweede Kamer** is voor het laatst op 7 april 2025, bij de start van de internetconsultatie, geïnformeerd over de screening kennisveiligheid. Uw ambtsvoorganger heeft aangegeven ernaar te streven het wetsvoorstel in de tweede helft van 2025 aan te bieden bij de Raad van State. De Kamer is nog niet geïnformeerd over de uitkomst van de internetconsultatie en de vertraging als gevolg van aanpassing van het wetsvoorstel.
- Op 4 maart is een commissiedebat Economische Veiligheid gepland. Op 11 maart is een commissiedebat OWB gepland. Beide debatten kunnen worden verplaatst als er voor 1 maart een nieuw kabinet aantreedt.

Pagina 3 van 4

Datum
22 januari 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De **geel gearceerde** informatie mag niet openbaar gemaakt worden vanwege eenheid van kabinetsbeleid.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW (via SOCW)

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

17 november 2025

Referentie

55138070

Bijlagen

1

Intern OCW afgestemd

WJZ

Agenderen Kamerbrief screening kennisveiligheid in CDINEV

Aanleiding

Naar aanleiding van uitvoeringstoetsen, enkele adviezen en de reacties uit de internetconsultatie over het wetsvoorstel screening kennisveiligheid heeft u besloten om een aantal aanpassingen van het voorstel uit te werken. Met bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer hierover, mede namens MJenV en MEZ. Onze inzet is verzending in januari, nog voor de begrotingsbehandeling OCW (voorlopig geagendeerd in begin februari 2026). Dit gebeurt na het doorlopen van een CDINEV-MR traject.

Aangezien deze brief het MR-traject ingaat, wordt deze ook voorgelegd aan SOCW. Er zijn géén inhoudelijke links met diens portefeuille.

Geadviseerd besluit

U gaat akkoord met het agenderen van deze concept-Kamerbrief in de CDINEV, met als doel om de brief vervolgens te agenderen in de MR.

Kernpunten

- Op basis van de consultatiereacties, adviezen en uitvoeringstoetsen concludeert u dat het wetsvoorstel nu nog niet uitvoerbaar is en aanpassing behoeft.
- Aanpassingen moeten de screening effectiever, uitvoerbaarder en meer proportioneel maken. U geeft daarbij aan in welke richting u denkt.
- Naast aanpassingen van het wetsvoorstel werkt u ook aan het realiseren van de randvoorwaarden die uitvoerders stellen om hun taken uit te kunnen voeren.
- U meldt dat de geplande inwerkingtreding in elk geval opschuift van medio 2027 naar 2028.
- U meldt dat u de kennisinstellingen een eenmalige impuls van €17,6 miljoen heeft gegeven voor het treffen van beschermingsmaatregelen, en dat u onderzoekt welke kaders instellingen nodig hebben om te starten met compartimentering.
- U gaat kort in op het onderzoeksrapport "Aan de poort", dat u eerder al naar de Kamer heeft gestuurd.

Toelichting

Politieke context

Uw ambtsvoorganger heeft aangegeven dat hij streeft naar inwerkingtreding van het wetsvoorstel medio 2027. Dit blijkt niet haalbaar. Sommige fracties zullen hier mogelijk kritisch op reageren. Met deze brief laat u aan de Kamer zien dat aanpassing van voorstel, inclusief het tijdpad, onvermijdelijk is en dat u zich inzet voor een voorstel dat ook echt werkt.

Datum
17 november 2025

Krachtenveld

Interdepartementaal:

- De conceptbrief gaat over uw besluit om aanpassingen van het wetsvoorstel uit te werken (nota 53978222). [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
Eenheid Kabinet
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Uitvoerders:

- Justis en de Inspectie van het Onderwijs hebben meegelezen op de brief en steunen uw inzet.

Kennissector:

- De betrokken koepels zijn vertrouwelijk en op hoofdlijnen geïnformeerd over het heroverwegen van keuzes in het wetsvoorstel. Zij waarderen het dat u het belang van uitvoerbaarheid en proportionaliteit onderschrijft.

Overige overwegingen

- In de brief worden geen beslissingen vermeld met gevolgen voor de Rijksbegroting. De kosten zijn in sterke mate afhankelijk van de aanpassingen en kunnen pas tijdens de uitwerking goed in beeld worden gebracht.
- Uw ambtsvoorganger heeft aangekondigd dat de Kamer dit najaar geïnformeerd zou worden over de voortgang op screening. Dit bleek niet haalbaar.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Gearceerde passages worden gelakt vanwege eenheid van kabinetsbeleid.

Overige nota's die openbaar worden gemaakt met verzending van deze brief

Nota	Betreft	Datum
53978222	Aanpassingen van het (wets)voorstel screening kennisveiligheid	03-10-2025
54130783	Aanpassing wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid	12-09-2025
	Bijlage 1 – binnengekomen reacties, adviezen en toetsen	15-09-2025

Datum
17 november 2025

	Bijlage 2 – samenvatting juridische analyse inzake de aanwijzing van hoog-risico onderdelen door de kennisinstelling	15-09-2025
--	--	------------

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

3 oktober 2025

Referentie

53978222

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

WJZ

Aanpassingen van het (wets)voorstel screening kennisveiligheid

Aanleiding

Voor het verder kunnen uitwerken van de screening kennisveiligheid is een aantal uitvoerings- en beleidsmatige keuzes vereist.¹ Hierover is globaal met u gesproken op 29 september jl. tijdens het introductiegesprek over het dossier kennisveiligheid. Deze nota gaat hier dieper op in. U kunt een besluit op basis van deze nota nemen. Mocht u nadere mondelinge duiding willen, is er ruimte gereserveerd tijdens de beleidsstaf van 9 oktober aanstaande om dit met u te bespreken.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd **akkoord** te gaan met het uitwerken van onderstaande aanpassingen.

In het najaar komen we bij u terug met de voortgang op de uitwerking van de door u gekozen aanpassingen en een schets van de impact op de tijdlijn en de financiën.

Kernpunten

- De voorgestelde aanpassingen zijn:
 - Kleiner beginnen: door de scope geleidelijk, in fasen, op te bouwen. Dit kan worden bereikt door (1) de doelgroep tijdelijk te verkleinen en (2) het aantal technologieën stapsgewijs uit te breiden;
 - Onderhandeling ;
 - Onderhandeling ;
 - De verantwoordelijkheidsverdeling aanpassen: een rol voor het Rijk bij het vaststellen op welke onderdelen² van de kennisinstellingen gescreend moet worden.
- Op basis van uw besluit werken wij de aanpassingen uit. Dit doen wij samen met de betrokken departementen, de kennissector en de uitvoeringsketen.

¹ U bent op 24 september jl. reeds akkoord gegaan met het aanpassen van het wetsvoorstel screening kennisveiligheid, zie nota 54130783.

² Onderdelen kunnen (delen van) opleidingen en post-initiële masteropleidingen, projecten, programmalijnen, vakgroepen, onderzoeksgroepen, studentenprojecten of bepaalde (studenten)teams en laboratoria zijn. Deze opsomming is niet limitatief.

- Voor de afstemming met MJenV en MEZ geldt dat zij hebben aangegeven eerst vanuit MOCW een richting te willen horen waarna vervolgen MJenV en MEZ geadviseerd worden (dit is gelijk aan de vorige keren dat besluitvorming over (onderdelen van) het wetsvoorstel en het tijdpad nodig was).
- Aanpassingen A en C vragen vermoedelijk de meeste inzet richting medeondertekenaar MJenV en de veiligheidspartners.
- Aanpassing D is de grootste inhoudelijke wijziging, met de grootste gevolgen voor meerdere onderdelen van het voorstel, het tijdpad en de middelen.
- Ook zullen wij dit najaar, na oplevering van de uitvoeringstoets door Justis, een Kamerbrief aan u voorleggen waarin de Kamer geïnformeerd wordt over de voortgang van de screening Kennisveiligheid.

Toelichting op de voorgestelde aanpassingen

A. Kleiner beginnen:

Voor de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel is het noodzakelijk om met kleine aantallen screenings te beginnen. Zonder deze aanpassing kan de uitvoerder de taak niet uitvoeren. Dit vraagt om een gefaseerde invoering van de scope, die via twee factoren gerealiseerd kan worden: (1) de doelgroep en (2) het aantal technologieën. Zodra de uitvoerbaarheid het toelaat, wordt de scope stapsgewijs vergroot.

(1) Doelgroep

- U zet in op het verkleinen van de doelgroep in de beginfase. Masterstudenten vallen dan bij aanvang *nog niet* onder de doelgroep. De screeningsplicht geldt dan eerst alleen voor wetenschappers en technisch ondersteunend personeel.
- Deze aanpassing brengt de aantallen in de beginfase omlaag.³
- We adviseren u dit najaar op welke wijze en op welk moment masterstudenten aan de doelgroep kunnen worden toegevoegd.⁴
- Eenheid Kabinet

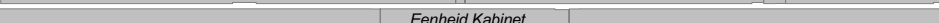
(2) Technologieën

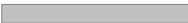
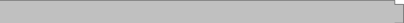
- U zet in op een gefaseerde invoering van de scope van het aantal sensitieve technologieën dat onder het toepassingsbereik van het wetsvoorstel valt.
- Bij inwerkingtreding van de wet zal worden gestart met een eerste fase met een X aantal van de belangrijkste technologieën, en dit zal in volgende fases stapsgewijs worden uitgebreid met extra technologieën.
- Op dit moment wordt nader uitgewerkt wat de effecten van een gefaseerde invoering zullen zijn en welke fasering mogelijk is.
- Eenheid Kabinet
- .⁵
- Dit maakt het wetsvoorstel niet structureel kleiner of goedkoper.

³ Op dit moment is nog onduidelijk om welk percentage exact dit zal gaan, maar dit zal om minimaal 10% gaan.

⁴ Hierbij moeten we nog wel onderzoeken of een tijdelijke uitzondering voor masterstudenten bij alle sensitieve technologieën mogelijk is, of dat bij specifieke technologieën een screening van studenten toch nodig is vanwege internationale sanctieregelgeving.

⁵

 Eenheid Kabinet

- Eenheid Kabinet **Datum**
3 oktober 2025

B. *Onderhandeling*

 Onderhandeling

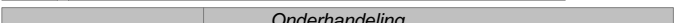

- *Onderhandeling*

-
 Onderhandeling

- *Onderhandeling*

- *Onderhandeling*

C. *Onderhandeling*

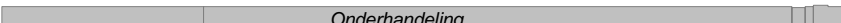

 Onderhandeling

-
 Onderhandeling

- *Onderhandeling*

-
 Onderhandeling

- *Onderhandeling*

D. De verantwoordelijkheidsverdeling aanpassen:

Het Rijk wijst de hoog-risico onderdelen aan, niet meer de kennisinstelling. U bent eerder geïnformeerd over een juridische analyse die deze aanpassing noodzakelijk maakt. Met de kennis van nu is het beleidsmatig onwenselijk, voor de sector en toezichthouder onwerkbaar, én kwetsbaar voor de nationale veiligheid om de taak wel bij de kennisinstellingen te laten.⁶ Door het aanwijzingsbesluit bij het Rijk te leggen, voorkomt u dat instellingen actief en gemotiveerd openbaar moeten gaan maken welke hoog-risico onderdelen zij aanwijzen. De verplichte en gemotiveerde openbaarmaking is namelijk niet van toepassing als het Rijk de besluiten neemt.

⁶U bent hierover geïnformeerd in nota 54130783.

- De inschatting is vooralsnog dat dit op weinig weerstand zal stuiten bij de kennissector.
- Er zijn verschillende manieren waarop deze aanpassing kan worden vormgegeven, na uw akkoord wordt dit uitgewerkt en per nota voorgelegd.
- Deze aanpassing is inhoudelijk de grootste en gaat aanzienlijke structurele meerkosten met zich meebrengen, onder andere doordat er capaciteit moet komen voor het adviseren van de minister en het behandelen van beroep en bezwaar (zie ook aandachtspunten). Er moet zorgvuldig worden bekeken of het Rijk deze verantwoordelijkheid kan vormgeven en wat daar minimaal voor nodig is.
- Er zijn tot slot een aantal aandachtspunten:
 - bij de aanwijzingsbesluiten zal MOCW ondersteund moeten worden door een onafhankelijk adviesorgaan of organisatie met technische kennis;
 -

 Onderhandeling .
- *Eenheid Kabinet*
 .

Datum

3 oktober 2025

Achtergrondinformatie

Beschikbare middelen en gevolgen van de aanpassingen

- Op dit moment is structureel €15,3 mln. per jaar begroot.
- Op basis van signalen van uitvoerders en toezichthouder voorzien we zonder aanpassing van het voorstel al een overschrijding van het budget, zowel incidenteel als structureel, eerder in de miljoenen dan in de honderdduizenden.
- Uit de concept-uitvoeringstoets van Justis blijkt dat de uitvoeringskosten hoger liggen dan eerder geraamd. Dit geldt ook voor de kosten voor toezicht en handhaving.
- De kosten zijn in sterke mate afhankelijk van de aanpassingen en kunnen pas tijdens de uitwerking goed in beeld worden gebracht. U zult hier later per nota over worden geïnformeerd, vermoedelijk in Q1 2026. Hiervoor wordt aangesloten bij voorjaarsnotabesluitvorming.

Onderdelen van deze nota die niet openbaar gemaakt mogen worden

Deze nota kan niet geheel openbaar gemaakt worden omdat het belang van de Staat zich hiertegen verzet (nationale veiligheid en eenheid van kabinetsbeleid), dat ziet op de passages onder Toelichting, specifiek op de onderdelen A, B, C, en D (pagina 2 t/m 4).

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Eenheid Kabinet

Datum

12 september 2025

Referentie

54130783

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

WJZ

Aanpassing wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid

Aanleiding

Voor de screening kennisveiligheid is het concept-wetsvoorstel in openbare consultatie geweest. Daarnaast brengen verschillende (uitvoerings-)organisaties adviezen en uitvoeringstoetsen uit. Een aantal daarvan hebben wij al (in concept) ontvangen. Op 21 juli jl. voerden we met uw ambtsvoorganger een eerste gesprek over de opbrengst van de consultatie en de adviezen tot dan toe. Hij besloot tot aanpassing van het wetsvoorstel en accepteerde dat de screening hierdoor minimaal een half jaar later kan starten. U wordt in deze nota gevraagd dit besluit te bekrachtigen, zodat uitwerking en aanpassing van het wetsvoorstel snel kan starten. U spreekt op maandag 29 september [Persoon...](#) over de introductie in de aanpak kennisveiligheid. Hiervoor ontvangt u een separaat stuk.¹

Geadviseerde besluiten

- Bekrachtiging van het besluit van uw ambtsvoorganger tot aanpassing van het wetsvoorstel screening kennisveiligheid (Wskv) om de screening uitvoerbaarder, meer proportioneel en effectiever te laten zijn. Aanpassing heeft gevolgen voor het tijdpad;
- Akkoord met het ambtelijk uitwerken van de aanpassingen in afstemming met partner-departementen, de kennissector en bestuurlijke partners, en de beoogd uitvoeringsorganisaties en toezichthouder. U ontvangt later een aparte nota met ideeën voor aanpassingen.

Kernpunten

- Dit voorjaar heeft het wetsvoorstel [Screening Kennisveiligheid](#) voorgelegd in internetconsultatie en heeft OCW verschillende adviezen en (concept-) uitvoeringstoetsen ontvangen. Dit wetsvoorstel was aangekondigd in het regeerprogramma.
- Met dit wetsvoorstel wordt een screening ingevoerd van personen die toegang willen krijgen tot onderdelen van Nederlandse kennisinstellingen waar zij toegang zouden krijgen tot sensitieve technologie. Doel hiervan is om ongewenste kennis- en technologieoverdracht via onderzoekers, studenten en technisch ondersteunend personeel te voorkomen en daarmee risico's voor de nationale veiligheid te verminderen.
- De opbrengst uit de internetconsultatie, de reeds ontvangen (concept-)

uitvoeringstoetsen² en adviezen, en een nieuwe juridische analyse geven aanleiding om het wetsvoorstel aan te passen. Om substantiële aanpassingen te bespreken met alle belanghebbenden hebben wij uw akkoord nodig.

- In de internetconsultatie is de reactie van sectororganisaties overwegend kritisch en bezorgd. Dit concentreert zich op de uitvoerbaarheid, effectiviteit en proportionaliteit van het huidige voorstel. Deze zorgen zijn legitiem. Er is zeer weinig draagvlak voor het voorstel in huidige vorm.
- De concept-uitvoeringstoets van Justis (beoogd uitvoerder) is voorzichtig positief maar bevat veel randvoorwaarden die zij noodzakelijk acht om de screening uit te kunnen voeren. Daarvoor moet het wetsvoorstel worden aangepast.
- De Inspectie van het Onderwijs (IvHO, beoogd toezichthouder) geeft in de uitvoeringstoets aan het wetsvoorstel in huidige vorm niet te kunnen uitvoeren. Zonder toezichthouder kunt u niet verder in het wetsproces. De IvHO stelt zich constructief op en doet suggesties voor aanpassingen.
- Het Adviescollege toetsing regeldruk (Atr) is kritisch en adviseert aanpassing van het wetsvoorstel. Die aanpassingen zijn te realiseren.
- Een nieuwe juridische analyse van OCW die met JenV en BZK is afgestemd, vraagt ook aanpassing van het wetsvoorstel. De analyse gaat over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en kennissector bij het bepalen bij welke onderdelen van de instellingen gescreend moet worden.

Gevolgen aanpassing wetsvoorstel

- Het gevolg van aanpassing van het huidige wetsvoorstel is dat het eerder beoogde tijdpad (start advisering Raad van State in december 2025 en inwerkingtreding per 1-7-2027) niet haalbaar is.
- Hoeveel aanpassingstijd nodig is hangt af van hoe groot de wijziging is. Wij rekenen minimaal op een half jaar vanwege vaste momenten waarop een wet in werking treedt (1 januari en 1 juli).
- Enkele interdepartementale partners (NCTV, veiligheidsdiensten, BZ, DEF) en fracties in Tweede Kamer (o.a. VVD) zullen zeer kritisch reageren op uitloop van het tijdpad.
- Uit de toetsen en consultatie blijkt dat de screening omvangrijker en kostbaarder wordt dan verwacht. Met aanpassingen kunt u de kosten voor het Rijk en de instellingen beperkt houden.

Toelichting

Internetconsultatie

- Er zijn 32 reacties ingediend in de internetconsultatie. Alle relevante stakeholders uit de kennissector hebben een reactie ingestuurd. Ook uit het bedrijfsleven zijn reacties ingestuurd. De meeste instellingen erkennen het nut en de noodzaak van de screening van personen, maar hebben ook zorgen. Zij stellen bijvoorbeeld:
 - de aantallen screenings vallen hoger uit dan verwacht;
 - doorlooptijden van de screening zijn te lang;
 - talent wijkt uit naar andere landen, Nederlandse wetenschap wordt daardoor minder aantrekkelijk;

² Nog niet alle uitvoeringstoetsen zijn ontvangen. De uitvoeringstoetsen van Nuffic (voor erkenning van diploma's) en Justid (voor de levering van strafrechtelijke gegevens ten behoeve van de screening) worden in september verwacht. Het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is nog niet binnen, maar wordt ook in september verwacht. De definitieve uitvoeringstoets van Justis volgt dus in oktober.

- lijst van technologieën waarbij mogelijk gescreend kan worden is te groot;
- ze kunnen hun rol niet goed pakken bij het bepalen bij welke onderdelen de screeningsplicht gaat gelden;
- het afschermen van risicovolle onderdelen is voor instellingen complex en kostbaar. Dit vergroot de kans dat meer personen gescreend worden dan strikt noodzakelijk.
- Zie **bijlage 1** voor een analyse van de zorgen en knelpunten.
- Dit zijn deels begrijpelijke zorgen, die aanleiding geven om het voorstel uitvoerbaarder, effectiever en meer proportioneel te maken.

(Concept-) uitvoeringstoetsen

- Uit het concept van de uitvoeringstoets blijkt dat Justis de screening alleen kan uitvoeren als voldaan is aan een aantal voorwaarden, bijvoorbeeld:
 - *Onderhandeling*;
 - er is *Onderhandeling* geschikte huisvesting. Die huisvesting en de ICT-inrichting moet het benodigde veiligheidsniveau aankunnen;
 - *Eenheid Kabinet*;
 - *Veiligheid*.
- De Inspectie van het Onderwijs (IvHO) geeft aan dat aanpassing van het wetsvoorstel op de volgende punten noodzakelijk is om het beoogde toezicht en handhaving uit te kunnen voeren:
 - duidelijkheid over begrip 'toegang' en de reikwijdte van de screeningsplicht;
 - de concrete toepassing van het beoordelingskader
 - *Eenheid Kabinet*;
 - de eis dat externe expertise voor de IvHO beschikbaar is.
- Zowel Justis als IvHO kunnen op basis van dit wetsvoorstel nog geen definitieve inschatting geven van de uitvoeringskosten. Vermoedelijk zijn er nu te weinig middelen beschikbaar voor de screening kennisveiligheid. Hoeveel extra middelen nodig zijn, hangt af van aanpassing van het wetsvoorstel. U wordt hierover later geadviseerd.
- Nuffic is een informatiecentrum dat buitenlandse diploma's beoordeelt op authenticiteit. Uit de uitvoeringstoets van Nuffic blijkt dat zij deze taak voor Justis kan uitvoeren, onder een aantal voorwaarden, waaronder aanvullende financiering en garantiestelling op aantallen adviesaanvragen, en een behandeltijd van vier weken.

Adviezen

- De Atr vraagt onder andere om een betere uitleg waarom het Rijk de screening zou moeten uitvoeren en andere instrumenten niet voldoen. Ook adviseert zij om ervaringen van andere landen te betrekken bij het wetsvoorstel en de uitvoerbaarheid voor instellingen beter te beschrijven.
- De Raad voor de Rechtspraak en Raad van State hebben positief geadviseerd over de mogelijkheid voor personen om direct bij de Raad van State in beroep te gaan tegen het screeningsbesluit, dus zonder tussenkomst van lagere rechters.

Juridische analyse inzake aanwijzen hoog-risico onderdelen door de kennisinstelling

- Een onderdeel van een instelling valt onder de screeningsplicht wanneer deze door instellingen is aangewezen als hoog-risicovol. Wij hebben hierover een nieuwe juridische analyse gemaakt.³ Deze was nog niet beschikbaar bij start van de internetconsultatie. Zie **bijlage 2**.
- Een belangrijke conclusie is dat instellingen hun besluiten hierover openbaar moeten maken en dat tegen die besluiten bezwaar en beroep open staat. Kennisinstellingen zijn zich hier nog niet van bewust.
- Wij achten het onwenselijk dat instellingen de aanwijzing van elk hoog-risico onderdeel openbaar maken omdat statelijke actoren zo gemakkelijk achterhalen waar in Nederland zich sensitieve technologie bevindt. Dat is kwetsbaar voor de nationale veiligheid en de privacy van wetenschappers. Het alternatief is dat de minister zo'n besluit neemt, op basis van informatie van de kennisinstelling.

Datum

12 september 2025

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

³ De analyse is afgestemd met specialisten bij EZ, JenV en BZK.

Bijlage 1 – de binnengekomen reacties, adviezen en toetsen

Voor het wetsvoorstel screening kennisveiligheid

De internetconsultatiereacties (per thema)

Hierna volgt een samenvatting van de belangrijkste resultaten uit de internetconsultatie geordend naar thema. De beweringen zijn (in verkorte vorm) afkomstig uit de inzendingen.

1. de uitvoerbaarheid van het voorstel

- de doorlooptijden, 4 weken te lang en ook angst voor piekmomenten en oplopen doorlooptijden, bij Verscherpt Toezicht (VT) worden termijnen geregeld al niet gehaald;
- door doorlooptijden niet alleen problemen studenten, ook bij onderzoeksprojecten (beurzen en subsidies kennen harde startdatum, uitstel betekent gedoe met financiers
- lange doorlooptijden hebben grote gevolgen, ervaring VT (subsidies, huisvesting, verblijfsrecht);
- Atr: waarborg en onderbouw beslistermijn beter;
- extra drempel in aanmeldproces
- aantallen screenings, liggen hoger/niet goed of navolgbaar onderbouwd;
- piekmomenten door studenten;
- bachelorstudenten moeten passende masteropleiding aangeboden krijgen;
- doelgroep: veel bedenkingen bij masterstudenten als doelgroep, gevoeligheid niet in studie maar als zij in onderzoeksfase onderzoek doen, daaraan koppelen ipv aan studie zelf, gevolgen voor inschrijfprocedures studenten;
- risico's studenten laag, impact groot, disproportioneel;
- masterstudenten: evt. alleen specifieke projecten of tracks;
- recht op toegankelijk onderwijs (WHW)
- Project Beethoven: juist extra studenten op sensitieve technologie nodig;
- Gevolgen voor het vacatureproces, risico op uitsluiting;
- Beoordelingskader niet beschikbaar, geeft onvoldoende houvast beoordelen uitvoerbaarheid;
- Justis zegt nu al dat bij de veel eenvoudigere VOG de doorlooptijden oplopen
- Beoogde inwerkingtreding is te snel, ook doordat beoordelingskader niet bekend is
- Problematiek praktijkgericht onderzoek, veel samenwerkingen die bemoeilijkt worden;
- TO2-instellingen vallen niet onder OCW en ook niet onder Inspectie van het Onderwijs. TO2 uitzonderen?

2. de effecten en de effectiviteit van het voorstel

- nut en noodzaak beter onderbouwen van screening van Rijksweg vs. pre-employment check kennisinstelling zelf (Atr);
- voorstel raakt aan academische kernwaarden;
- open science: niet publiceren komt maar zelden voor, vaak zelfs vereist door subsidieverstrekker;
- schijnveiligheid/niet doelmatig/beperkte meerwaarde, wet beschermt niet volledig;
- kennisveiligheid staat niet op zichzelf, ook steeds meer op fysieke veiligheid, sociale veiligheid en cyberveiligheid, het wordt steeds omvattender en vraagt veel van de instellingen;
- screeningswet niet nodig, universiteiten doen al genoeg;
- uitsluiting, diversiteit en inclusie en onbedoelde effecten die daarmee samenhangen, probleem voor wederkerigheid;
- gelijk speelveld in de EU als internationaal, ook in consortia;
- sommige Nederlandse instellingen hebben vestigingen in het buitenland, die vallen erbuiten;
- effect is verminderde toegang tot financieringsbronnen door ongelijk speelveld;
- gelijk speelveld nationaal (bedrijfsleven) transnationaal, publiek-private samenwerking, samenwerking in de Euregio etc.
- effecten op de wetenschap
- effecten op het concurrentievermogen/positie/kennispositie
- effecten op het bedrijfsleven (zie ook reactie FME)
- effecten op interne & open samenwerking binnen een instelling;
- talentverlies door lange duur totale proces
- risico beperkt als ki's zelf screenen, waarom werkt dit onvoldoende?
- bij studievertraging door lange screening, kosten kunnen oplopen, wie is aansprakelijk?

- wet: aandacht voor risico's aan de poort, maar wat met risico's na de poort?
- overdracht van kennis wordt niet voorkomen, alleen vertraagd;

3. **Lijst sensitieve technologieën/de afbakeningssystematiek & de aanwijzing van hoog-risico onderdelen**

- lijst te lang, breed en generiek, te statisch;
- tegelijk staat niet alles er op (KNAW);
- constructie niet flexibel genoeg om te reageren op technologische ontwikkelingen;
- Criteria niet duidelijk genoeg, vergroten juist interpretatieruimte en daarmee onzekerheid voor de instellingen;
- Mogelijke risicovolle toepassingen al heel snel voorstelbaar, zo valt straks alles van de lijst onder de screeningsplicht, dat is buitenproportioneel (TO2);
- Definities ruim geformuleerd (III) en laten nog veel ruimte voor interpretatie;
- Niet kennis zelf maar toepassing risicovol, dit maakt veel grijs gebied met risico op uiteenlopende beoordelingen door instellingen en onbedoelde overtredingen van de wet;
- Waarom niet gelijk hele lijst in amvb? (TO2);
- Door lijst verslapt oplettendheid op technologie die er niet op staan;
- Wet legt te weinig uit wat relatie en risico's voor nationale veiligheid zijn van de technologie, rollen nader toelichten (KNAW);
- beoordelingskader nog niet openbaar
- beoordeling sensitiviteit is optelsom van complexiteiten en tijdrovend;
- Benodigde expertise schaars;
- vastleggen hoog-risico onderdelen door instellingen niet werkbaar, constructie wie wat bepaalt, Rijk of veld, nog niet geheel duidelijk.
- AI zit overal, ook bij niet-sensitief onderzoek;
- Voor veel onderzoek is technology readiness level (TRL) nog niet eens vastgesteld
- TRL: maakt de beoordeling nog complexer voor instellingen, praktisch onuitvoerbaar, leidt tot discussies met wetenschappers;
- TRL: bijna altijd een specifieke toepassing voorzienbaar of voorstelbaar, zegt niks over risico's;
- TRL: lastig vast te stellen, aan interpretatie onderhevig, veranderlijk, maakt adm. lasten nog groter
- Wel TRL: dan ook TRL 3 uitzonderen;
- UvA: TRL 1-3 niet sensitief, maar wat als het gaandeweg verandert? Dan ineens mensen gaan screenen die al toegang hadden?
- VU: door universiteiten actueel houden van TRL's vanwege koppeling screeningsplicht is niet werkbaar en risicovol;
- Taak en plicht instellingen zelf aanwijzen: juridisch risicovol en onwerkbaar;
- Risico op ongelijke beoordelingen door instellingen, kan leiden tot concurrentiestrijd en rechtsongelijkheid, gespannen voet met gelijkheidsbeginsel (artikel 1 Grondwet);
- TO2: meldplicht leidt tot delen zeer gevoelige en wellicht staatsgeheime info, dit vraagt om afwegings- en indieningskader om informatiepositie van betrokken partijen te beschermen;
- ABDO/ABRO: samenhang beter bewaken;
- Fontys: wat als onderdeel achteraf ten onrechte niet als hoog-risicovol is vastgesteld, hoge boetes kunnen het gevolg zijn en veel samenwerking met bedrijven. Juridische risico's voor hogescholen.

4. **Compartimentering**

- fysiek inrichten vaak onmogelijk, vereist ingrijpende aanpassingen in bouwkundige voorzieningen;
- compartimenteren staat op gespannen voet met academische cultuur;
- onuitvoerbaar, zeker waar labs en apparatuur worden gedeeld (komt veel voor);
- leidt daardoor tot grote aantallen
- en hoge kosten, apparatuur dubbel aanschaffen
- iedereen maakt gebruik van zelfde infrastructuur, sensitief of niet
- laboratoria zijn een cruciaal verbindingspunt
- leidt tot aanwijzen hele faculteiten, afdelingen of labs: aantallen omhoog
- innovatie heeft dwarsverbanden nodig
- daardoor sterke drive om op hoger niveau (grofmaziger) te compartimenteren;

- UMC's: onderzoek, zorg en onderwijs zijn in allerlei opzichten (inhoudelijk, organisatorisch en op medewerkersniveau) sterk geïntegreerd. Ook veel onderzoek in consortia.

5. **De administratieve lasten, regeldruk en kosten van het wetsvoorstel**

- Atr: vul de regeldrukberekening aan met enkele punten overeenkomstig de Rijksbrede methodiek;
- proportionaliteit: aanzienlijke regeldruk en lasten, zonder in structurele financiering te voorzien
- toename werkdruk op universiteiten, met name bij afdelingen die gaan over internationale samenwerking, HR en onderzoeksondersteuning. Uitvoering wet vraagt ook extra mensen.
- ramingen kosten onvoldoende onderbouwd;
- zie onderbouwing TU Delft;
- Invloed nieuwe NAVO-norm?
- werkelijke aantallen hoger, daardoor kosten ook hoger;
- moeilijk in licht van bezuinigingen;
- uitdagingen op operationeel, HR en juridisch vlak
- kosten voor herinrichting processen en registratiesystemen
- kosten door compartimenteren
- regeldruk door taak instellingen vaststellen hoog-risico onderdelen, o.a. door beoordelingskader (wat nog niet openbaar is)
- hoge kosten voor voorbereiding, implementatie en structureel
- geldstromen en subsidies kunnen in gevaar komen
- extra lasten voor projectcontrollers, HR-medewerkers en administratief personeel
- invloed op PDCA-cyclus

6. **Juridische en overige risico's**

- Verantwoordelijkheidsverdeling OCW en kennisinstellingen is onduidelijk, vooral wat betreft verwerkingsverantwoordelijkheid (AVG)
- Inbreuk privacy kan ook meer dan eenmalig zijn (KNAW);
- Risico's aansprakelijkheid, privacy en rechtsbescherming, verwerking van hele gevoelige gegevens
- Risico op schadeclaims naar de overheid;
- Zijn besluiten straks wel transparant? Dat bemoeilijkt voeren van bezwaar- en beroepsprocedures, ondermijnt rechtsbescherming en verhoogt risico op willekeur en ongelijke behandeling
- Onduidelijk hoe toezicht & handhaving worden ingericht, publicatie van inspectierapporten kan leiden tot reputatieschade, terwijl te goeder trouw is gehandeld;
- Onvoldoende helderheid over verhouding Justis, Loket Kennisveiligheid en de instellingen, zijn universiteiten bijvoorbeeld derde-belanghebbende? Kunnen zij ook bezwaar- of beroep indienen tegen negatief screeningsbesluit?
- Ontbreekt aan centrale ondersteuning en heldere uitvoeringsrichtlijnen, zet juridische uitvoerbaarheid onder druk. Implementatie dan niet mogelijk.
- Definitie kennisinstelling en Nationale Veiligheid (zie KNAW)
- KNAW: Criteria artikel 11 breed en vaag geformuleerd, 'banden' niet uitgewerkt (zie artikel 11);
- Onvoldoende duidelijkheid over criteria, terugkijktermijn en proces na afwijzing van een kandidaat (TO2);
- Definitie hoog-risico onderdeel niet duidelijk genoeg voor TO2, in relatie tot Defensieonderzoek en VGB's, uitzondering opnemen voor defensieonderzoek?;
- Technisch ondersteunend personeel beter definiëren;
- Wetsvoorstel gaat niet in op extra praktische problemen bij derdelanders vanwege verblijfsrecht;
- Onduidelijk wanneer precies screening plaatsvindt, ook in relatie tot verblijfsrechtprocedures.
- Sanctiewetgeving: hoe hangt het samen met herziening VT
- Sanctiewetgeving: niet alles van VT en dual-use komt onder wet, hogescholen hebben niet de kennis in huis om export- en sanctieregelgeving uit te leggen. Loket versterken voor hulp? (HH en HvA);

- Gebrek aan expertise op sancties, moeten we juristen aannemen om risico's te beoordelen (Saxion);
- Hoe wisselen kennisinstellingen info uit met onderzoekers en studenten die nog geen account hebben, risico's voor de persoon in kwestie? En conform AVG?;
- VH: vertrouwelijke lijst hoog-risico onderdelen staat op gespannen voet met plicht instelling om screeningsplichtige te informeren over screeningsplicht;

Alternatieve voorstellen uit consultatiereacties

4TU

- Kleinere lijst verplichte screening, vgl. VT;
- Overige technologieën: instellingen zelf doen, eigen risicobeoordeling
- Die risicobeoordeling harmoniseren
- Processen hiervoor delen met OCW, die checkt of wordt voldaan aan kwaliteitseisen
- Geen screening op studenten;
- Wel screening MSc-studenten wanneer zij deelnemen aan sensitief onderzoek;
- OCW stelt kostendekkende vergoeding voor de uitvoering beschikbaar

UNL

- gefaseerd invoeren kan helpen, starten met duidelijk afgebakende en hoog sensitieve gebieden
- eerst alleen onderzoekers, geen masterstudenten
- hierdoor beter beheersbaar en toetsbaar implementatieproces
- biedt garantie op korte doorlooptijd

HH

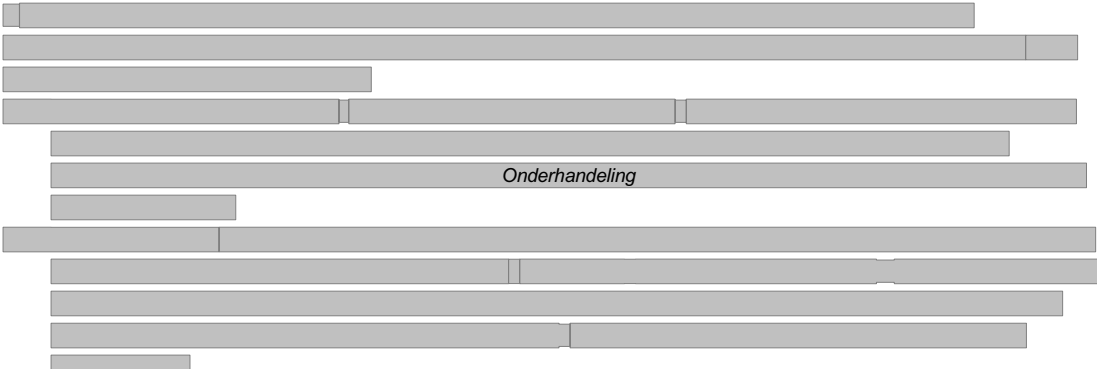
- niet doorlopend hoog-risico onderdelen beoordelen, maar jaarlijks (PDCA-cyclus);

TUD

- gefaseerde aanpak, realistische risicobeoordeling met kleinere impact en grotendeels zelfregie, zie reactie 4TU.

Reeds ontvangen concept uitvoeringstoetsen

Justis (CONCEPT-EAUT)

- Medio september wordt het tweede concept van de EUAT verwacht.
- Justis heeft in het eerste concept van medio juli veel randvoorwaarden gesteld, waar ook knock-out criteria tussen zitten.
- Er wordt in de concept EAUT onderscheid gemaakt tussen randvoorwaarden die gelden bij verstrekken opdracht tot implementatie en randvoorwaarden die gelden voorafgaand aan de ingangsdatum van de wet.
-

The chart displays the distribution of negotiation styles among respondents. The data is organized into three main categories, each labeled 'Onderhandelings' (Negotiation). Each category contains several sub-styles, represented by horizontal bars of varying lengths. The length of each bar indicates the percentage of respondents who chose that specific style. The first category, 'Onderhandelingsstijl 1', shows a high concentration in 'Onderhandelingsstijl 1.1'. The second category, 'Onderhandelingsstijl 2', shows a high concentration in 'Onderhandelingsstijl 2.1'. The third category, 'Onderhandelingsstijl 3', shows a high concentration in 'Onderhandelingsstijl 3.1'. The x-axis represents the percentage of respondents, ranging from 0% to 100%.

Inspectie van het Onderwijs

- Uitvoerbaarheid- en handhaafbaarheidstoets 17 juli jl., oordeel: dat het concept wetsvoorstel in de huidige vorm nog niet voldoende is uitgewerkt om te kunnen beoordelen of het toezicht op de wet door de IvhO kan worden uitgevoerd. We hebben dus nog geen toezichthouder.
- De Inspectie komt tot dit oordeel vanwege drie hoofdredenen:
 1. Inspectie heeft onvoldoende duidelijkheid over het begrip 'toegang' en de reikwijdte van de screeningsplicht. Het begrip toegang is niet voldoende uitgewerkt om de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en impact van de toezichtstaak te kunnen concretiseren.
 2. Ook heeft de Inspectie meer duidelijkheid nodig over de concrete toepassing van het beoordelingskader.
 3. *Onderhandeling*

-

 Onderhandeling

- IvhO heeft ook als eis gesteld dat er externe expertise beschikbaar is. Dossier Technische Duiding is hier belangrijk.
- *Onderhandeling*

Reeds ontvangen adviezen

Adviescollege toetsing regeldruk (Atr)

- Voorstel niet indienen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden.
- Dit dictum geen oordeel is over de wenselijkheid van maatregelen tegen ongewenste kennisoverdracht. Het dictum brengt tot uitdrukking dat onduidelijk is wat de toegevoegde waarde van de voorgestelde screening is.
- Het wetsvoorstel is onvoldoende onderbouwd voor goed afgewogen besluitvorming. De Atr verzoekt om een eventueel gewijzigde versie opnieuw aan ATR toe te sturen, zodat wij kunnen beoordelen of een aanvullende zienswijze opportuun is.
- Kritiekpunten zien op:
 - Nut en noodzaak: het college adviseert om in beeld te brengen welke toegevoegde waarde de screening van Rijksweg concreet heeft ten opzichte van de bestaande 'pre-employment' check door kennisinstellingen.
 - Het college adviseert om de screeningservaringen van andere landen in beeld te brengen en die ervaringen te betrekken bij dit wetsvoorstel.
 - Het college adviseert om te onderzoeken of, en zo ja, in welke mate de effectiviteit van het wetsvoorstel wordt ondergraven door andere mogelijkheden van ongewenste kennisoverdracht en hoe dit kan worden voorkomen.
 - Het college adviseert om toe te lichten op welke wijze de (eventuele) bijdragen van de kennisinstellingen zijn verwerkt en in hoeverre het wetsvoorstel voor hen werkbaar is.
 - Het college adviseert om te onderbouwen en te borgen dat de beslistermijn haalbaar is en te onderzoeken welke gevolgen mogelijke termijnoverschrijdingen hebben.
 - Het college adviseert om de regeldrukberekening, overeenkomstig de Rijksbrede methodiek, aan te vullen met bovenstaande punten.

Wel ontvangen, geen gevolgen voor het wetsvoorstel:

- RvS advies over onderdeel beroep in eerste en enige aanleg (positief)
- College voor de Rechten van de Mens: geen advies meer nodig na doelgroep wijziging
- Raad voor de Rechtspraak; positief over beroep in eerste en enige aanleg
- Raad voor de Rechtsbijstand: geen advies nodig

Nog niet ontvangen:

- Advies Autoriteit Persoonsgegevens
- Uitvoeringstoetsen IND en Justid (verwacht: september)
- Definitieve versie EAUT Justis (oktober)

-

Onderhandeling

Overig: Algemene Rekenkamer

- Directie WJZ heeft geadviseerd dat overleg met de ARK nodig is in twee gevallen:
 1.

Onderhandeling

;
 2. Voor de taakuitbreiding van Nuffic
- Zowel Nuffic

Onderhand...

 zijn rechtspersonen met een wettelijke taak.
- Een taakuitbreiding van deze rechtspersonen heeft gevolgen voor de taken en bevoegdheden van de ARK. Daarom is overleg nodig. Dit kan effect hebben op het tijdspad.

Bijlage 2 – samenvatting juridische analyse inzake de aanwijzing van hoog-risico onderdelen door de kennisinstelling bij wetsvoorstel screening kennisveiligheid

Twee ontwikkelingen geven aanleiding om nog eens goed te kijken naar de verantwoordelijkheidsverdeling tussen kennisinstellingen en rijksoverheid (Minister) t.a.v. de aanwijzing van hoog-risico onderdelen:

1. De internetconsultatie, waarin het kennisveld nogal wat kanttekeningen bij deze taak heeft geplaatst (grote uitvoeringslasten, complexiteit van de taak, vage criteria, nog niet beschikbaar zijn beoordelingskader etc.).
2. Een juridische analyse over de aanwijzing van hoog-risico onderdelen, die is afgestemd met NCTV en EZ, alsook met JenV (wetgevingstoetsers) en BZK.

Juridische analyse

Wanneer de kennisinstelling een onderdeel aanwijst als hoog-risico onderdeel, gaat voor dat onderdeel de screeningsplicht voor onderzoekers, studenten en technische ondersteuners gelden. Dit heeft de vraag opgeroepen, wat het rechtskarakter is van de aanwijzing van een hoog-risico onderdeel door de kennisinstelling. Is de aanwijzing een besluit als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en zo ja, wat zijn daarvan dan de gevolgen? Om hierop zicht te krijgen is afgelopen maanden een juridische analyse gemaakt en interdepartementaal afgestemd.

De conclusies van de analyse, waarover interdepartementaal overeenstemming bestaat, zijn:

- Het aanwijzingsbesluit zou moeten worden gekwalificeerd als besluit in de zin van de Awb.
- Dit betekent dat de aanwijzing bekend moet worden gemaakt. Anders kan de aanwijzing - en daarmee de screeningsplicht aan dat onderdeel - niet in werking treden.
- De aanwijzing is naar alle waarschijnlijkheid een zgn. "concretiserend besluit van algemene strekking" (het richt zich niet tot één of meer specifieke belanghebbenden, maar heeft gevolgen voor een open groep personen). Dit betekent dat de aanwijzing bekend zou moeten worden gemaakt door middel van publicatie in de Staatscourant.
- De kwalificatie als Awb-besluit betekent dat bezwaar en beroep tegen de aanwijzing open staan. Kennisinstellingen zouden dit bezwaar en beroep moeten afhandelen, omdat zij het besluit genomen hebben. Er is onvoldoende grond om beroep uit te sluiten.
- Er is wel aanleiding om beroep in één instantie op de ABRvS te regelen, net zoals bij de screeningsbesluiten (om z.s.m. duidelijkheid te krijgen over de status van het onderdeel van de kennisinstelling).

Hieraan kleven een aantal nadelen, die bij het opstellen van het wetsvoorstel niet waren voorzien:

- Het levert extra lasten op voor kennisinstellingen, dit is bij hen nog niet bekend.
- De publicatie van de aanwijzingen in de Staatscourant kan als onwenselijk worden beschouwd, omdat daarmee gemakkelijk kan worden achterhaald bij welke onderdelen van welke instellingen zich sensitieve technologie bevindt. Het is juist de bedoeling dat dit niet breed bekend wordt gemaakt, ook omwille van de privacy.
- Om deze reden is in de MvT aangegeven dat het ministerie van OCW weliswaar een overzicht van hoog-risico onderdelen bijhoudt (op basis van de meldingen van de instellingen), maar dat dit overzicht niet openbaar wordt.
- Wij hebben BZK gevraagd of er een andere bekendmakingswijze is, bijvoorbeeld door het aanwijzingsbesluit ter inzage te leggen bij de kennisinstelling. Dit is niet het geval, omdat het hier gaat om een besluit van algemene strekking die volgens de Bekendmakingswet in een publicatieblad bekend moeten worden gemaakt.
- Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft aangegeven dat deze taak bij kennisinstellingen neerleggen de taak voor de IvHO ook significant ingewikkelder maakt.
- Wanneer bijvoorbeeld de minister van OCW (het ministerie) de hoog-risico onderdelen vaststellen, op basis van informatie van de kennisinstelling, geldt dat in dat geval het besluit wel tot een specifieke belanghebbende is gericht, namelijk de kennisinstelling. Er is dan niet langer sprake van een besluit van algemene strekking zijn. Dit betekent dat de

bekendmaking van het aanwijzingsbesluit via toezending aan de kennisinstelling zou gebeuren¹, in plaats van door publicatie in de Staatscourant.

¹ Artikel 3:42 Awb bepaalt dat besluiten die tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, bekend worden gemaakt door toezending of uitreiking.